

Feliks Zedler

Treść i forma skargi na czynności komornika oraz termin i osoby uprawnione do jej wniesienia

Palestra 32/1-2(361-362), 66-75

1988

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

nych zagadnień. Umożliwią też one osiągnięcie konsensusu społecznego w zasadniczych sprawach podczas debaty sejmowej.

Z myślą o zasygnalizowaniu niektórych, w moim przekonaniu ważniejszych, problemów prawnych i społecznych rysujących się na tle projektowanej noweli do kodeksu pracy powstał niniejszy artykuł.

FELIKS ZEDLER

TRZEŚĆ I FORMA SKARGI NA CZYNNOŚCI KOMORNIKA ORAZ TERMIN I OSOBY UPRAWNIONE DO JEJ WNIESIENIA

W artykule przedstawiono wymagania formalne, jakim ma odpowiadać skarga na czynności komornika, oraz jej treść, jak również termin i osoby uprawnione do jej wniesienia. Przedstawiono też odrębności skargi na czynności komornika wniesionej przez małżonka dłużnika w trybie art. 767¹ k.p.c.

I

Treść skargi na czynności komornika

Kodeks postępowania cywilnego nie zawiera przepisu, który by wprost określał elementy skargi na czynności komornika. Art. 767 § 1 k.p.c. określa jedynie, że na czynności komornika przysługuje skarga do sądu powiatowego i że dotyczy to także zaniechania przez komornika czynności. Elementy skargi można jednak odtworzyć na podstawie nie tylko art. 767 § 1 k.p.c., lecz także innych przepisów k.p.c., a w szczególności tych, które określają zakres stosowania tego środka zaskarżenia.¹

Kierując się tymi przesłankami, można więc określić, że elementy skargi na czynności komornika są następujące:

1) dokładne określenie czynności komornika, którą wnoszący skargę zaskarża; dotyczy to zarówno czynności już przez komornika dokonanej jak i czynności, której komornik zaniechał;

2) wniosek o uchylenie, zmianę lub dokonanie określonej czynności. Aczkolwiek art. 767 k.p.c. nie wspomina o wnioskach, to jednak zamieszczenie w skardze wniosków jest uzasadnione, gdyż uzewnętrznia wolę wnoszącego skargę i określa, jaką ochronę prawną pragnie uzyskać skarżący;

3) uzasadnienie skargi. Należy dodać, że wprawdzie k.p.c. nie

¹ Por. szerzej F. Zedler: Dopuszczalność skargi na czynności komornika, *Paestra* 1987 nr 12.

wprowadza w skardze na czynności komornika obowiązku przytoczenia podstaw, tak jak to dzieje się w wypadku rewizji,² jednakże wymagane tu jest pewne uzasadnienie skargi. Uzasadnienie to może mieć różny charakter w zależności od woli skarżącego. Może więc to być proste kwestionowanie czynności komornika lub wskazanie szerszego uzasadnienia np. co do celowości dokonania czynności, których komornik nie dokonał, a niekiedy może ono też mieć charakter bardziej złożony (ten ostatni wypadek zachodzi wtedy, gdy skarżący kwestionuje okoliczności faktycznie stanowiące podstawę czynności komornika);

4) wskazanie wartości egzekwowanego roszczenia; wprowadzenie tego elementu skargi jest uzasadnione przyjętym w naszym prawie systemem opłat skargi na czynności komornika, gdyż skarga ta podlega opłacie stałej w zależności od egzekwowanego roszczenia.³

Zastanawiając się nad treścią skargi na czynności komornika, należy jednak zwrócić uwagę na pewne odrębności skargi na czynności komornika z art. 767¹ k.p.c., wprowadzonego ostatnio do k.p.c. nowelą z 1985 r.⁴ Otóż przepis ten stanowi, że jeżeli komornik na podstawie tytułu wykonawczego wydanego jedynie przeciwko dłużnikowi dokonał zajęcia przedmiotów stanowiących majątek wspólny dłużnika i jego małżonka, to sąd w razie złożenia na tę czynność skargi przez małżonka dłużnika oraz podniesienia zarzutu z art. 41 § 3 k.r.o. orzeka również — po przeprowadzeniu rozprawy — o ograniczeniu lub wyłączeniu możliwości zaspokojenia się przez wierzyciela z majątku wspólnego.

Redakcja tego ostatniego przepisu wzbudza wiele wątpliwości interpretacyjnych. W rzeczy samej, przepis ten wprowadza nowy tryb dochodzenia roszczeń majątkowych od małżonków.⁵ Umożliwia on bowiem prowadzenie egzekucji z majątku wspólnego małżonka na podstawie tytułu wykonawczego wydanego wyłącznie przeciwko jednemu małżonkowi. Ze względu na to, że jest to majątek obojga małżonków, przepis ten rzeczywiście zezwala na prowadzenie egzekucji przeciwko małżonkowi nie będącemu dłużnikiem bez tytułu wykonawczego, co — jak wiemy — odbiega od podstawowych zasad naszego postępowania egzekucyjnego. Skoro jednak art. 767¹ k.p.c. dopuszcza taką możliwość, to *eo ipso* przedmiotem skargi opartej na tym przepisie nie może

² E. Wengerek: Postępowanie zabezpieczające i egzekucyjne — Komentarz, Warszawa 1972 r.

³ Paragraf 56 rozporządzenia Rady Ministrów z dn. 13.VI.1967 r. w sprawie określenia wysokości wpisów w sprawach cywilnych (z późniejszymi zmianami) (Dz.U. z 1973 r. Nr 21, poz. 127).

⁴ Ustawa z dnia 18.IV.1985 r. o zmianie ustawy-Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U. Nr 20, poz. 219).

⁵ Por. F. Zedler: Głosa do orzeczenia SN z dnia 5.XII.1984 r. III CZP/76/84, OSPIKA 1986, z. 2, poz. 27.

być zarzut, że komornik w stosunku do małżonka nie będącego dłużnikiem prowadzi egzekucję bez tytułu wykonawczego. Przedmiotem tej skargi mogą być tylko zarzuty merytoryczne, a więc np., że małżonek dłużnika nie odpowiada majątkiem wspólnym w całości lub w części za dług, który jest dochodzony w drodze egzekucji. Rzutuje to — rzecz jasna — na takie elementy skargi na czynności komornika z art. 767¹ k.p.c., jak wnioski oraz jej uzasadnienie.

Wnioski te dotyczą wyłączenia z egzekucji przedmiotów wchodzących w skład majątku wspólnego w całości, ewentualnie są to wnioski o ograniczenie egzekucji do niektórych tylko składników majątku wspólnego lub do pewnej ich wysokości.

Natomiast uzasadnienie skargi złożonej w trybie art. 767¹ k.p.c. powinno się składać z dwóch elementów. Pierwszy z nich to wykazanie, że nastąpiło zajęcie majątku wspólnego małżonków w sytuacji, gdy egzekucja prowadzona jest na podstawie tytułu wykonawczego wystawionego wyłącznie przeciwko samemu dłużnikowi. Element zaś drugi uzasadnienia to zarzuty z art. 41 § 3 k.r.o.,⁶ mianowicie takie, że ze względu na charakter wierzytelności lub stopień przyczynienia się wierzyciela do powstania majątku wspólnego zaspokojenie się wierzyciela z majątku wspólnego byłoby sprzeczne z zasadami współżycia społecznego.

Aczkolwiek art. 767¹ k.p.c. tego nie wymienia, to jednak przyjąć należy ze względów celowościowych, że małżonek dłużnika może podnosić również zarzuty z art. 41 § 2 k.r.o., mianowicie że wierzytelność powstała przed powstaniem wspólności ustawowej albo że dotyczy wyłącznie majątku odrębnego dłużnika.⁷ Podniesienie tego zarzutu stosownie do art. 41 § 2 k.r.o. ma ten skutek, że sąd powinien ograniczyć w takich wypadkach odpowiedzialność do pobranego wynagrodzenia za pracę dłużnika oraz za usługi świadczone osobiście przez dłużnika, jak również do korzyści uzyskanych przez dłużnika z jego praw jako twórcy wynalazku, wzoru lub projektu.

II

Forma skargi na czynności komornika

Forma skargi na czynności komornika nie została wprost uregulowana w k.p.c. Jedynie w dwóch wypadkach mowa jest w nim o tym, że skargę można zgłosić ustnie. Wyjątki te zawarte są w art. 870 § 1 zd. drugie k.p.c. oraz w art. 986 k.p.c.

⁶ Tamże.

⁷ Tamże.

Art. 870 § 1 k.p.c. stanowi, że wierzyciel lub dłużnik mogą zaskarżyć udzielenie przybicia — w toku egzekucji z ruchomości — w razie naruszenia przepisów o publicznym charakterze licytacji, o najniższej cenie nabycia i o wyłączeniu od udziału w przetargu. Zgodnie ze zd. drugim tego przepisu skarga powinna być zgłoszona do protokołu licytacji.

Natomiast art. 986 k.p.c. stanowi, że w toku licytacji prowadzonej przy egzekucji z nieruchomości skargę na czynności komornika aż do zamknięcia przetargu zgłasza się ustnie sędziemu nadzorującemu, który natychmiast ją rozstrzyga. Artykuł ten ma zastosowanie również do innych rodzajów egzekucji, do których stosuje się przepisy o egzekucji z nieruchomości. Są to: egzekucja z ułamkowej części nieruchomości oraz użytkowania wieczystego (art. 1004 k.p.c.), egzekucja ze statków morskich wpisanych do rejestru okrętowego (art. 1014 k.p.c.) oraz egzekucja w celu zniesienia współwłasności nieruchomości w drodze sprzedaży publicznej (art. 1066 k.p.c.).

W pozostałych wypadkach skarga na czynności komornika musi być złożona na piśmie, albowiem stosownie do art. 767 § 1 zd. pierwsze k.p.c. skargę wnosi się bezpośrednio do sądu rejonowego z pominięciem komornika. Dopiero po wniesieniu skargi sąd podejmuje postępowanie w związku z jej złożeniem. W naszym prawie obowiązuje zasada, że wszczęcie postępowania przed sądem następuje na skutek złożenia pisma procesowego. Wszelkie wyjątki od tej zasady są w ustawie ściśle oznaczone. Z takim właśnie wyjątkiem mamy do czynienia w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych, stosownie bowiem do art. 466 k.p.c. pracownik lub ubezpieczony może zgłosić we właściwym sądzie ustnie do protokołu treść pism procesowych, w tym również pism zawierających środki odwoławcze zaskarżenia. Wynika stąd, że może on złożyć również skargę na czynności komornika.

III

Łączenie skargi na czynności komornika z innymi wnioskami kierowanymi do sądu

Pod rządami k.p.c. z 1932 r. w literaturze przedmiotu wyrażono pogląd, że skargę na czynności komornika można połączyć także z innymi wnioskami kierowanymi do sądu.⁸ Pogląd ten jest uzasadniony także pod rządami obecnie obowiązujących przepi-

⁸ Por. F. Kruszelnicki: Środki prawne w postępowaniu egzekucyjnym i zabezpieczającym, NPC 1933, nr 18, s. 545 i nast.

sów, gdyż k.p.c. nie zabrania łączenia w toku egzekucji wniosków skierowanych do sądu. Art. 800 k.p.c. zabrania jedynie łączenia wniosków kierowanych do komornika i do sądu, jak również łączenia wniosków do różnych sądów. Można więc przyjąć, że dopuszczalne jest łączenie kilku wniosków do tego samego sądu.

Skarga na czynności komornika jest wprawdzie środkiem zarządkowym, ale ze względu na to, że jej istotnym elementem jest wniosek o uchylenie, zmianę lub dokonanie czynności, art. 800 k.p.c. powinien mieć również zastosowanie do możliwości połączenia skargi na czynności komornika z innymi wnioskami do komornika, tym bardziej że z mocy niektórych przepisów k.p.c. takie połączenie pozostaje ze sobą w ścisłym związku. Dotyczy to w szczególności wniosku o zawieszenie egzekucji, stosownie bowiem do art. 821 k.p.c. sąd może na wniosek zawiesić w całości lub w części postępowanie egzekucyjne, jeżeli złożono skargę na czynności komornika. Szczególnie celowe wydaje się takie połączenie wtedy, gdy złożono skargę na czynności komornika dokonującego zajęcia mienia wyłączonego z egzekucji (art. 829 i nast. k.p.c.).

Spośród innych wniosków, które przykładowo można by wskazać jako te, które wolno by było łączyć ze skargą na czynności komornika, należy wymienić wniosek o ustanowienie kuratora (art. 819 § 2 k.p.c.) lub wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych, związanych z postępowaniem na skutek skargi na czynności komornika.

IV

Termin do wniesienia skargi na czynności komornika

1. W k.p.c. termin do wniesienia skargi na czynności komornika unormowano w sposób dwojaki, a mianowicie: w art. 767 § 2 zawarto ogólne postanowienia dotyczące terminu do wniesienia skargi na czynności komornika, a w art. 870 § 1 i 986 k.p.c. wprowadzono wyjątki od ogólnych zasad podanych w art. 767 § 2 k.p.c.

Zgodnie z zasadą wyrażoną w art. 767 § 2 k.p.c. skargę na czynności komornika wnosi się w terminie jednego tygodnia. Przepis ten określa jednocześnie, jak należy obliczać ten termin. Zależy jest to od rodzaju czynności oraz od tego, czy skarżący był obecny przy czynności oraz czy był o terminie zawiadomiony. Istnieją więc w tym zakresie trzy możliwości:

a) jeżeli skarżący był obecny przy czynności lub był o terminie zawiadomiony, to termin siedmiodniowy biegnie od daty dokonania czynności,

- b) jeżeli skarżący nie był obecny ani też nie był zawiadomiony o dokonaniu czynności, to termin siedmiodniowy liczy się od daty zawiadomienia o dokonaniu czynności, a w braku zawiadomienia — od daty dowiedzenia się o czynności,
- c) w razie zaś wnoszenia skargi na zaniechanie dokonania czynności przez komornika termin tygodniowy liczy się od daty, w której czynność powinna być dokonana.

Wskazany w art. 767 § 2 k.p.c. termin jest terminem procesowym. Jest to jednocześnie termin ustawowy. W razie więc uchybienia terminowi skarżący może żądać jego przywrócenia na zasadach ogólnych stosownie do art. 167 i nast. k.p.c.

Mówiąc o terminach do wniesienia skargi na czynności komornika należy jednak zwrócić uwagę na dwie kwestie.

Po pierwsze, nie zawsze przywrócenie terminu będzie możliwe. Niejednokrotnie bowiem po uływie tego terminu wniesienie skargi na czynności komornika nie będzie już chroniło praw zainteresowanego. Tak będzie wtedy, gdy po upływie terminu nastąpiło np. zbycie zajętego przedmiotu. Spowoduje to, że sama skarga nie będzie już chronić praw skarżącego, wobec czego wniesienie skargi na czynności komornika stanie się niedopuszczalne.⁹ Tym samym niedopuszczalny jest wtedy również sam wniosek o przywrócenie terminu.

Po drugie, z problemem terminu do wniesienia skargi na czynności komornika łączy się także inna jeszcze kwestia, wynikająca z istniejącego w naszym prawie nadzoru przewidzianego w art. 759 § 2 k.p.c. oraz — pozostającego w związku z tym nadzorem — nadzoru przewidzianego w art. 960 i 972 k.p.c.

Przepis art. 759 § 2 k.p.c. określa, że sąd może z urzędu wydawać komornikowi zarządzenia zmierzające do zapewnienia należytego wykonania egzekucji oraz uchylić spostrzeżone uchybienia. Mimo że przepis ten używa sformułowania „może”, to jednak należy go tak interpretować, że sąd powinien dokonać nadzoru w trybie art. 759 § 2 k.p.c., ilekroć zajdzie ku temu potrzeba. Otóż postanowienia art. 759 § 2 k.p.c. nie mogą pozostać bez wpływu na zagadnienie terminu do wniesienia skargi na czynności komornika. Skoro bowiem sąd ma obowiązek podejmować określone działania z urzędu w trybie art. 759 § 2 k.p.c., to wniesienie, nawet po terminie, skargi na czynności komornika w sprawach objętych nadzorem z art. 759 § 2 k.p.c. nie może nie być brane pod uwagę. Po prostu skarga taka nie może być odrzucona tylko z tego powodu, że jest złożona po terminie określonym w art. 767 § 2 k.p.c. Skarga taka musi być rozpoznana¹⁰ — oczy-

⁹ Szerzej F. Zedler: Dopuszczalność skargi na czynności komornika, jw. (przyp. 1).

¹⁰ Por. także K. Korzan: Sądowe postępowania zabezpieczające i egzekucyjne w sprawach cywilnych, Warszawa 1986, s. 198 i nast.

wiście w zakresie, w jakim sąd sprawuje nadzór w trybie art. 759 § 2 k.p.c.¹¹

Jeszcze dalej sięga nadzór sądu nad czynnościami komornika w wypadkach egzekucji z nieruchomości. Sąd bowiem w toku tej egzekucji ma z mocy art. 960 i 972 obowiązek dokonania kontroli czynności komornika tam wskazanych. Przepisy te nakazują sądowi dokonanie z urzędu kontroli następujących czynności:

Artykuł 960 k.p.c. nakazuje sędziemu usunięcie wadliwości i niedokładności postępowania komornika przy egzekucji z nieruchomości. Kontroli tej sąd dokonuje po przedstawieniu przez komornika akt egzekucyjnych, co następuje po obwieszczeniu licytacji. Należy tu zwrócić uwagę, że to przekazanie akt sądowi kończy postępowanie prowadzone wyłącznie przez komornika. Dalszym etapem egzekucji z nieruchomości jest licytacja, która już toczy się pod nadzorem sędziego (art. 972 k.p.c.). Po licytacji następne stadia egzekucji z nieruchomości prowadzi już wyłącznie sąd.

Przy takim podziale czynności między sąd i komornika należy przyjąć, że nadzór sądu prowadzony w trybie art. 960 k.p.c. obejmuje wszystkie te czynności, których komornik dokonał do tego czasu przy egzekucji z nieruchomości. Z racji już wyżej wymienionych skarga na te czynności komornika, wniesiona nawet po terminie, nie może być nie rozpoznana. Należy jednak podkreślić, że w trybie nadzoru z art. 960 k.p.c. zakres kontroli sądu jest jednak ograniczony, a ta okoliczność będzie rzutować na zakres rozpoznania skargi na czynności komornika.

Drugi wypadek, w którym sąd obowiązany jest z urzędu dokonać kontroli czynności komornika, przewiduje art. 972 k.p.c. Stosownie do tego przepisu sędzia sprawuje nadzór nad przebiegiem licytacji, wskutek czego może uchylać wszelkie wadliwe czynności komornika dokonane w toku licytacji. Może też wydawać komornikowi stosowne polecenia, choćby nawet skargi nie złożono.

2. Od ogólnej zasady przedstawionej wyżej a dotyczącej terminu do wnoszenia skargi na czynności komornika kodeks postępowania cywilnego wprowadza dwa wyjątki określone w art. 870 i 986 k.p.c.

Artykuł 870 k.p.c. wprowadza termin do wniesienia skargi na czynności komornika w toku egzekucji z nieruchomości. Przepis ten zezwala na zaskarżenie udzielenia przybicia przez komornika w razie naruszenia przepisów o publicznym charakterze licytacji, o najniższej cenie nabycia i o wyłączeniu od udziału w prze-

¹¹ F. Zedler: Nadzór sądu nad czynnościami komornika na podstawie art. 760 § 2 k.p.c., NP 1976, nr 7-8, s. 986 i nast.

targu. Skarga na powyższą czynność powinna być zgłoszona do protokołu licytacji. Nie można wnosić tej skargi już po zakończeniu licytacji. Termin ten nie podlega przywróceniu. Przywrócenie terminu nie chroniłoby praw skarżącego. Należy bowiem zwrócić uwagę na to, że nabywca licencyjny po uprawomocnieniu się przybicia oraz zapłaceniu ceny kupna staje się właścicielem nabytego przedmiotu, przy czym nabycie to ma charakter nabycia pierwotnego.

Przeciwko nabywcy z art. 870 k.p.c. nie można podnosić zarzutów dotyczących ważności nabycia. Problem ten mógłby się wyłonić wtedy, gdyby nabywca nie zapłacił ceny kupna. W takiej sytuacji, stosownie do art. 872 § 2 k.p.c., komornik zobowiązany jest wznowić przetarg. We wznowionym przetargu nie może uczestniczyć opieszały nabywca. W takiej jednak sytuacji nie ma już potrzeby przywracania terminu do wniesienia skargi na czynności komornika, gdyż zarówno wierzyciel jak i dłużnik mogą złożyć skargę na czynność komornika do protokołu wznowionego przetargu.

Drugi wyjątek przewidziany w art. 986 k.p.c. wprowadza termin do wniesienia skargi na czynności komornika podejmowane w toku licytacji nieruchomości. Skargi te można wnieść aż do zamknięcia przetargu. Po jego zamknięciu wnoszenie skargi jest już niedopuszczalne.

Przepis art. 986 k.p.c. ma zastosowanie także do tych rodzajów egzekucji, w których przepisy o egzekucji z nieruchomości stosuje się odpowiednio. Są to egzekucje z ułamkowej części nieruchomości oraz użytkowania wieczystego (art. 1004 k.p.c.), egzekucja ze statków morskich wpisanych do rejestru okrętowego (art. 1014 k.p.c.) oraz egzekucja w celu zniesienia współwłasności nieruchomości w drodze sprzedaży publicznej (art. 1066 k.p.c.).

V

Osoby uprawnione do wniesienia skargi na czynności komornika

1. Kodeks postępowania cywilnego stanowi w art. 767, że na czynności komornika przysługuje skarga, nie wymieniając jednak, kto taką skargę może wnieść.

Identyczne sformułowania zawierał k.p.c. z 1932 r. Po jego wprowadzeniu w życie było początkowo sporne w nauce, kto może wnosić skargę. Wysuwano wnioski, że skargę może wnieść wyłącznie strona.¹² Było to jednak stanowisko odosobnione. Osta-

¹² Tak J. Kosiński: Odpowiedź na pytanie prawne, „Przegląd Sądowy” 1937, nr 1, s. 181—183.

tecznie przeważył w literaturze poglądy, że skargę na czynności komornika może wnieść każdy, czyich praw narusza czynność komornika lub niedokonanie czynności.¹² Taki pogląd został też wyrażony w orzecznictwie.

Stanowisko takie jest słuszne także pod rządem obecnie obowiązującego k.p.c.¹⁴ Nadal bowiem są aktualne argumenty powoływane dawniej pod rządami k.p.c. z 1932 r. Dlatego art. 767 § 2 k.p.c., który reguluje dopuszczalność wniesienia skargi na czynności komornika, w ogóle nie określa, kto może skargę wnieść, gdyż w postępowaniu egzekucyjnym uczestniczą nie tylko strony, ale także uczestnicy postępowania oraz osoby postronne (świadkowie, biegli), prawa zaś tych osób mogą być również naruszone przez czynności komornika. Gdyby nie mogli oni bronić swych praw w drodze skargi na czynności komornika, to jedynym środkiem obrony byłoby tylko wytoczenie powództwa, co jednak byłoby sprzeczne z ekonomią procesową. Zresztą osobom trzecim przysługuje ujęte w sposób wyraźny prawo wniesienia zażalenia na postanowienie sądu wydane w wyniku złożenia skargi na czynności komornika (np. art. 826 i 828 k.p.c.).¹⁶ Sąd wniosek, że są one uprawnione do wniesienia skargi na czynności komornika. Przykładem takich skarg mogą być skargi na: ukaranie grzywną przez komornika (art. 764 k.p.c.), zajęcie przedmiotu osoby trzeciej, który znajdował się w wyłącznym władaniu osoby trzeciej (art. 845 k.p.c.), nieuwzględnienie w toku licytacji przy egzekucji z nieruchomości postąpienia zgłaszanych przez licytanta (978 k.p.c.) oraz żądanie natychmiastowej zapłaty całej ceny nabycia w egzekucji z ruchomości, jeśli cena ta przekracza 5000 zł (art. 871 k.p.c.).

Od ogólnej zasady, że skargę może wnieść każdy, czyje prawa zostały naruszone przez czynności komornika lub przez zaniechanie przez komornika dokonania czynności, istnieją jednak wyjątki. W niektórych bowiem wypadkach k.p.c. określa wyraźnie, kto może wnieść skargę na czynności komornika. Wypowiedzi te są ujęte w art. 767¹ i art. 870 § 1 k.p.c.

Artykuł 767¹ k.p.c. przewiduje możliwość zaskarżenia — w drodze skargi na czynności komornika — zajęcia majątku wspólnego, gdy tytuł wykonawczy wystawiony jest przeciwko samemu tylko dłużnikowi. Z redakcji art. 767¹ k.p.c. wynika, że skargę

¹² A. W. Bartz: Skarga osoby trzeciej na czynności komornika, „Głos Sądowictwa” 1938, nr 4, s. 371; J. Korzonek: Postępowanie egzekucyjne i zabezpieczające — Komentarz, Kraków 1934, s. 355; J. J. Litauer, W. Święcicki: Kodeks postępowania cywilnego — Zbiór pytań, Warszawa 1949 (pytanie 220); M. Waligórski: Proces cywilny — Funkcja i struktura, Warszawa 1947, t. 1, s. 679.

¹⁴ E. Wengerek: Sądowe postępowanie egzekucyjne w sprawach cywilnych, Warszawa 1979, s. 118.

¹⁶ F. Zedler: Powództwo o zwolnienie od egzekucji, Warszawa 1973, s. 38.

w tym trybie może wnieść wyłącznie małżonek dłużnika, mimo że sam dłużnik też może mieć interes w jej zaskarżeniu ze względu na późniejsze rozliczenia między małżonkami.

Drugi wyjątek przewiduje art. 879 § 2 k.p.c. w wypadku egzekucji z ruchomości. Zgodnie z tym przepisem skargę na udzielenie przybicia w razie naruszenia przepisów o publicznym charakterze licytacji, o najniższej cenie nabycia i o wyłączeniu z przetargu mogą złożyć wierzyciel i dłużnik. Skargę tę wnosi się do protokołu licytacji. Przewidziana w tym przepisie skarga nie jest jednak dopuszczalna w razie udzielenia przybicia ruchomości ulegających szybkiemu zepsuciu.

W związku z ograniczeniami zawartymi w art. 767¹ oraz 870 § 1 k.p.c., dotyczącymi kręgu osób uprawnionych do wniesienia skargi w sprawach tam wskazanych, należy jednak zwrócić uwagę, że ograniczenia te zostają zliberalizowane przez obowiązek działania sądu z urzędu w trybie art. 759 § 2 k.p.c. Z istoty bowiem tego nadzoru wynika, że sąd, który podejmuje działania w tym trybie, może rozpoznać złożone skargi ich podmiotów — oczywiście tylko w trybie nadzoru przewidzianego w tym przepisie.

STANISŁAW POPOWSKI

WARTOŚĆ DOWODOWA ZEZNAŃ ŚWIADKÓW I BIEGŁYCH W PROCESACH SĄDOWYCH Z DZIEDZINY PSZCZELARSTWA

Autor artykułu (z zawodu ekonomista i pszczelarz-amator, legitymujący się ponad 50-letnim okresem pracy w pasiekach i 20-letnim stażem biegłego do spraw pszczelarstwa w sądach Wielkopolski oraz zachodnich i północnych obszarów Polski — przyp. Red. „Palestry”) dzieli się w niniejszej publikacji swymi doświadczeniami i obserwacjami z licznych rozpraw sądowych z dziedziny pszczelarstwa, które mogą być pomocne prawnikom występujących w tego rodzaju sprawach w sądach.

1. W okresie ostatniego 20-lecia notuje się duże nasilenie spraw sądowych wskutek masowych zatrucić pszczół, spowodowanych stosowaniem w rolnictwie i sadownictwie chemicznych środków ochrony roślin. Sporadycznie tylko wytaczane były procesy z powodu np. kradzieży uli lub podziału majątku pasiecznego wskutek rozwodów i spadków. We wszystkich tych procesach nieodzowny był udział świadków i biegłych z dziedziny pszczelarstwa. Ustaliła się przy tym zła praktyka równorzędnego traktowania zeznań świadków i oświadczeń biegłych przez sąd i strony procesowe